بسم الله الرحمن الرحیم
د مولانا سعید افغانی د سولی او تفاهم، نشراتی ارگان
Publication Organ of Peace and Understanding of Mawlana Said Afghani
ارگان نشراتی صلح و تفاهم مولانا سعید افغانی
www.said-afghani.org

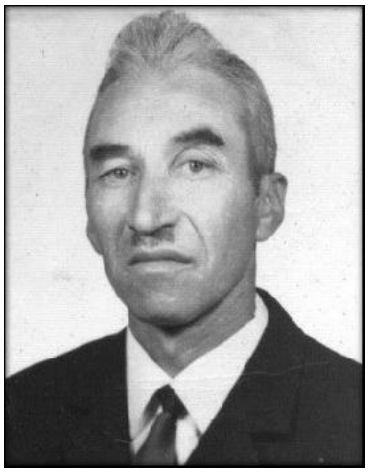
قیوم بشیر « هروی »

تاریخ نشر: ۲۳ نوامبر 2026 میلادی

۴۵ سال گذشت ، اما داغ فراق پدر همچنان تازه است!

به مناسبت چهل و پنجمین سالروز درگذشت پدر

گرامی ما ، زنده یاد استاد علی اصغر بشیر « هروی»

امروز اول قوس ۱۴۰۵ خورشیدی ، درست « ۴۵ سال » از روزی می گذرد که یکی از تلخ ترین و فراموش نشدنی ترین روزهای زندگی ما رقم خورد، روزی که پدر مهربان ، عزیز و گرانقدر ما زنده یاد استاد علی اصغر « بشیر هروی »، در سحرگاه « اول قوس سال ۱۳۶۰ خورشیدی»، در شهر تهران، دور از وطن ، زادگاه و خانواده در کنار کاغذ و قلمش ، دیده از جهان فرو بست و به دیار باقی شتافت.

آری ! ۴۵ سال گذشت ، اما برای ما، گذشت این همه سال نتوانسته است جای خالی آن پدر مهربان و فرهیخته را پر کند.

هنوز هم یاد و خاطره اش در گوشه گوشه زندگی ما زنده است و هر بار که نامش را می شنویم یا نوشته ای از ایشان را می خوانیم ، خاطرات روزهای حضورش در برابر چشمانمان جان میگیرد.

پدرم تنها یک پدر مهربا ن و دلسوز برای خانواده نبود ، او انسانی بود فرهیخته ، دانشمندی بود پرتلاش ، ادیبی بود سرشناس ، مؤرخ بود وارسته ، منجمی بود توانا ، طنز نویسی بود ورزیده ،

«محتوای این مضمون بیانگر نظر نویسندهٔ آن است و ارگان نشراتی مولانا سعید افغانی مسئولیتی در قبال آن ندارد.»

شاعر و نویسنده ای بود آگاه که بخش بزرگی از عمر پربارش را وقف دانش، قلم و خدمت به جامعه فرهنگ و زبان مادری اش کرد.

استاد علی اصغر بشیر هروی در سال « ۱۲۹۸ خورشیدی» در شهرتاریخی و فرهنگ پرور هرات چشم به جهان گشود . از همان دوران جوانی به دانش و ادبیات عشق می ورزید و با استعداد و پشتکار کم نظیر خود، در عرصه های مختلف علمی و فرهنگی به جایگاه شایسته ای دست یافت.

از فعالیت های برجستهء فرهنگی ایشان ، تأسیس هفته نامه طنزی و انتقادی « ترجمان » در ۲۹ حمل ۱۳۴۷ خورشیدی با همکاری زنده یاد پوهاند دکتور عبدالرحیم نوین میتوان نام برد.

این نشریه که در زمان خود جایگاه ویژه ای در میان اهل قلم و علاقه مندان مطبوعات داشت ، دریچهِ تازه ای در عرصهء طنز نویسی افغانستان گشود.

زنده یاد استاد بشیر « هروی» با قلم شیوا ، اندیشه نقاد و طنز گزنده اما آگاهانهِ خویش، نابسامانی های اجتماعی و سیاسی جامعه را به تصویر می کشید. بسیاری از طنز پردازان و نویسندگان نام آشنای کشور نیز در مکتب « ترجمان » پرورش یافتند و از راهنمایی های ایشان بهره مند شدند.

علاوه بر کار در نشرات مختلف کشور، یکی از مهم ترین فعالیت های پژوهشی آن مرحوم ، کار در بخش نسخه شناسی ، بررسی و فهرست نسخ خطی آرشیف ملی افغانستان میباشد که با همکاری تعدادی دیگری از دانشمندان شناخته شده کشور انجام دادند.

زنده یاد استاد بشیر« هروی » علاوه بر کار های پژوهشی و روزنامه نگاری به سرودن شعر در قالب هایی غزل ، مثنوی ، قصیده ، مخمس ، رباعی و دوبیتی نیز می پرداخت.

شاد روان استاد بشیر « هروی » ، علاوه بر زبان مادری به زبان های « پشتو ، عربی ، انگلیسی و اسپرانتو » نیز مسلط بودند.

از زنده یاد استاد بشیر « هروی » آثار فراوانی در زمینه های مختلف ادبی ، تاریخی ، عرفانی و تحقیقی به یادگار مانده است.

از جمله میتوان به این آثار اشاره نمود:

۱ ـ حالات پیر هرات
۲ ـ شاهره تورغندی ، هرات ، قندهار – کابل ۱۳۴۴ خورشیدی.
۳ ـ هزار و یک حکایت ادبی و تاریخی در سه جلد که جلد اول در ۱۳۴۶ در کابل چاپ شده است.
۴ ـ خمیر خان (مجموعه ای از اشعار ونوشته های طنزی منتشره در ترجمان)
۵ ـ برخی از اندیشه های عرفانی پیر هرات که در سال ۱۳۷۴ توسط انتشارات اساطیر در تهران تجدید چاپ شد.
۶ ـ حماقت های خودم.
۷ ـ فرهنگ اصطلاحات نجوم.
۸ ـ تحشیه و تعلیق مقامات شیخ الاسلام جامی – کابل ۱۳۵۵ خورشیدی.
۹ ـ تصحیح ، مقابله و تحشیهء تکملهء حواشی نفحات الانس ، اثر عبدالغفور لاری – کابل ۱۳۴۳ خورشیدی.

«محتوای این مضمون بیانگر نظر نویسندهٔ آن است و ارگان نشراتی مولانا سعید افغانی مسئولیتی در قبال آن ندارد.»

۱۰ ـ شناسنامهء جامی ، نسخهء دست نویس این اثر در آرشیف ملی افغانستان محفوظ می باشد.
۱۱ ـ نجوم و احکام نجوم ، بخش هایی ازاین اثر در شماره های مجله ژوندون منتشر شده بود.
۱۲ ـ شیوهء داستان سرایی امیر خسرو.
۱۳ ـ منطق به زبان ساده . (این اثر بصورت پاورقی در روزنامهء بیدار مزار شریف منتشر شده.).
۱۴ ـ ترجمه و بررسی قصیدهء برده از عربی به فارسی.

قابل تذکر است که بخش قابل توجهی از آثار و دست نوشته های ایشان پیش از ترک افغانستان به آرشیف ملی کشور سپرده شد تا در اینده در اختیار پژوهشگران و علاقه مندان فرهنگ و ادب قرار گیرد . این اقدام خود نشان دهندهء عشق و تعهد آن مرحوم به حفظ میراث علمی و فرهنگی سرزمین شان بود.

اما سرنوشت روزگار چنین رقم خورد که پس از حوادث سیاسی در کشور ، ایشان در اواخر سال ۱۳۵۹ ناگزیر به ترک وطن شدند . دوری از سرزمین ابایی ، دوری از دوستان و یاران فرهنگی و زندگی در غربت ، هرگز نتوانست عشق به سرزمین مادری و فرهنگ آن را خاموش سازد، چنانچه در غربت سرای ایران نیز مسئولیت دو نشریه استقامت و فجر امید را عهده دار شدند .

تا اینکه در سحرگاه اول قوس ۱۳۶۰ خورشیدی کمتر از یک سال از اقامت در دیار غربت در حالیکه نوشته بودند پس از (ریش ببرک در اختیار برژنف) ساعاتی قبل آخرین مقاله ء شانرا تحت عنوان ادای نماز صبح جان به جان آفرین تسلیم و چراغ زندگی پربار آن مرد دانش و قلم خاموش شد.

پیکر پاک شان شامگاه همان روز به مشهد مقدس منتقل و فردای آن ، یعنی دوم قوس در بهشت رضای آن شهر با حضور خانواده و جمعی کثیری از دوستان و فرهنگیان بخاک سپرده شد.

روح شان همیشه شاد و خشنود باد.

پدرم ، هنوز هم به تو می اندیشم

پدر عزیزم!

چهل و پنج سال است که از میان ما رفته ای ، اما باورکن که هنوز هم نبودنت را با تمام وجود احساس می کنیم.

هنوزصدای مهربانت ، نگاه پدرانه ات و خاطرات روزهای حضورت در خانه ، در ذل و قلب ما زنده است.

هرچند دست روزگار ما را از دیدار دوباره ات محروم ساخت ، اما نتوانست عشق و احترامی را که در دل داریم ، از میان ببرد.

تو رفتی ، اما قلمت باقی ماند ، تو خاموش شدی ، اما اندیشه هایت همچنان سخن می گویند ، تو از میان ما رفتی ، اما نام و یاد نیکت درمیان خانواده ، دوستان ، یاران و جامعهء فرهنگی کشور همچنان زنده است.

امروز ، پس از گذشت چهل و پنج سال ، بیش از هر زمان دیگری به ارزش تلاش ها و خدمات فرهنگی تان پی می بریم.

امیدوارم نسل جوان افغانستان با شناخت بهتر آثار و اندیشه هایت ، بتوانند از این گنجنیه ارزشمند بهره مند شوند.

در پایان ضمن گرامی داشت یاد وخاطره پدر عزیزم ، این روز را به تمامی اعضای فامیل بشیر ، بشیری ، دوستان ، شاگردان ، نویسندگان و در کل جامعه فرهنگی کشور تسلیت گفته، آرزومندم خداوند برای همه ما توفیق ادامه راه آن استاد فرزانه را عنایت فرماید.

پدر عزیزم ! آرام بخواب که نام نیکت در حافظه فرهنگ و ادب سرزمینت زنده خواهد ماند.

روح پر فتوح ات شاد ، یادت گرامی و خاطراتت جاودانه باد.

با نهایت عشق و احترام

فرزندت

قیوم بشیر « هروی »

ملبورن – آسترالیا

اول قوس / آذر ۱۴۰۵ خورشیدی

۲۲ نوامبر ۲۰۲۶ میلادی

www.said-afghani.org - بازگشت به صفحه اصلی

«محتوای این مضمون بیانگر نظر نویسندهٔ آن است و ارگان نشراتی مولانا سعید افغانی مسئولیتی در قبال آن ندارد.»